

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
ФАКУЛЬТЕТ ЛІСОВОГО І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА
КАФЕДРА САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

**«ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛІСОВОГО І
САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА»**

**Тези доповідей учасників
науково-практичної Інтернет-конференції**

29 листопада 2022 року

Умань – 2022

ЗМІСТ

УКРАЇНЕЦЬ О. А., ПОЛЩУК В. В.	ОЦІНЮВАННЯ СТІЙКОСТІ ДО ОСНОВНИХ ХВОРОБ ТРОЯНДИ ПРИ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ В УРБАНІЗОВАНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	6
БЕССОНОВА В.П., ЯКОВЛЄВА-НОСАРЬ С.О., ІВАНЧЕНКО О.Є.	<i>РЕКРЕАЦІЙНА РОЛЬ НАСАДЖЕНЬ УРОЧИЩА «ТУНЕЛЬНА БАЛКА»</i>	8
РУДОВА А.Д.	ВПЛИВ ЕКОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ НА СТАН ЗДОРОВ'Я	11
ІВАЩЕНККО І.Є.	СЕЗОННА ДЕКОРАТИВНІСТЬ ТНУЈА РІСАТА DONN EX D. DON	15
КАЛЮЖНА Л. В., ПОЛЩУК В.В.	РІЗНІ СПОСОБИ ВИКОРИСТАННЯ ТЮЛЬПАНІВ В ОЗЕЛЕНЕННІ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ОЗДОРОВЛЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	17
КАРПКОВА Є.Є., ПОПРОЗМАН І.І.	ПИТАННЯ ЕКОЛОГІЇ – ЖИВА ЧИ ШТУЧНА ЯЛИНКА НА НОВОРІЧНІ СВЯТА?	20
КИРИЛЮК В.П., БОРОВИК П.М., ШЕМЯКІН М.В.	ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	22
КОДЖЕБАШ А.В.	СТВОРЕННЯ КОМПОЗИЦІЇ ДОВКОЛА АЛЬТАНКИ В ПРОЄКТІ З ОПТИМІЗАЦІЇ НАСАДЖЕННЯ ПАРКУ СЕЛА ШЕВЧЕНКОВЕ	26
КОСТЮКЄВИЧ Т.К., ГОТОВЩИКОВ А.М. КОШЕЛЮК А.І., ПУШКА І.М.	АГРОЛІСІВНИЦТВО: ПЕРСПЕКТИВИ, ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	28
МАЗУР Є.М., ПУШКА І.М.	АСОРТИМЕНТНИЙ СКЛАД НАСАДЖЕНЬ ПАРКУ «СОКІЛ»	31
МАСЛОВАТА С. А.	ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОЛОГІЧНИХ РИТМІВ РОСТУ ТА РОЗВИТКУ ВИДІВ RHUS В УМОВАХ НДП «СОФІЇВКА»	34
ШИНКАРЕНКО М.О, МУСІЄНКО Я.М., ЛЕОНОВА Н.В.	В'ЯЗИ ЯК ДЕРЕВНІ КОМПОНЕНТИ ШТУЧНИХ НАСАДЖЕНЬ	36
	ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ В УКРАЇНІ	38

ПУШКА І.М.	СТАН ПАРКОВОГО СЕРЕДОВИЩА М. УМАНЬ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ОПТИМІЗАЦІЇ	41
КУЛИНА В., ДЕРЕВ'ЯНКО Н.П.	«РІЗНОВИДИ «КОЗАЦЬКИХ ЗИМІВНИКІВ» ДЛЯ ТЕРИТОРІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАПОВІДНИКА «ХОРТИЦЯ»	43
ОСМЯТКІНА В.В.	СЕЛЕКЦІЯ І ГЕНЕТИКА ДЕКОРАТИВНИХ І ЛІСОВИХ РОСЛИН	45
БОЙКА О.А.	ВИКЛИКИ ОЗЕЛЕНЕННЯ ПРИБЕРЕЖНИХ МОРСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	47
ЗАВГОРОДНІЙ М.П., БУЛАНА К.І.	ПОШУК НОВИХ СТИМУЛЯТОРІВ РІЗОГЕНЕЗУ ДЛЯ РОЗМНОЖЕННЯ ДЕКОРАТИВНИХ РОСЛИН	50
ЧЕРНИШ В. І.	ПОЛИН ЯК ДЕКОРАТИВНА РОСЛИНА	53
ЯКОВЕНКО О.М., КОБЕЦЬ О.В.	ПРОЄКТ ДЕКОРАТИВНОГО ОФОРМЛЕННЯ «СТЕЖИНИ ЗДОРОВ'Я» НА ТЕРИТОРІЇ ХОРТИЦЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ	55
ЯСІНСЬКА С.В., БАЛАБАК А.Ф.	ІНТРОДУКЦІЯ ТА ОЦІНКА ЕКЗОТИЧНИХ СОРТІВ ГЛАДІОЛУСА (GLADIOLUS L.)	58
ВДОВЕНКО І.С., ВЕЛИЧКО Ю.А.	ПРОЄКТ ОЗЕЛЕНЕННЯ ТА БЛАГОУСТРОЮ ПРИСАДИБНОЇ ДІЛЯНКИ С. КОНЕЛЬСЬКА ПОПІВКА	60
ЛЮБЧЕНКО А.О.	ПРОЄКТНІ ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ОЗЕЛЕНЕННЯ ТА БЛАГОУСТРОЮ ПРИСАДИБНОЇ ДІЛЯНКИ	65
МАНЧУК Т.І.	АНАЛІЗ ОЗЕЛЕНЕННЯ І БЛАГОУСТРОЮ ПРИСАДИБНОЇ ДІЛЯНКИ	67

Список використаних літературних джерел

1. Полин гіркий // : енциклопедичний довідник / за ред. А. М. Гродзинського. – Київ : Видавництво «Українська Енциклопедія» ім. М. П. Бажана, Український виробничо-комерційний центр «Олімп», 1992. – С. 359. – ISBN 5-88500-055-7.

ПРОЄКТ ДЕКОРАТИВНОГО ОФОРМЛЕННЯ «СТЕЖИНИ ЗДОРОВ'Я» НА ТЕРИТОРІЇ ХОРТИЦЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ

ЯКОВЕНКО О.М., студентка 1 курсу кафедри СПГ
КОБЕЦЬ О.В., науковий керівник, кандидат с.-г. наук
Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія

Реконструкція садово-паркових об'єктів – це їх перебудова з метою поліпшення архітектурно-планувальної композиції та естетичного вигляду відповідно до сучасних вимог щодо функціональних напрямків зовнішнього благоустрою і максимальної декоративності [1]. А реконструкція рослинного декоративного оформлення територій навчальних закладів, крім того, повинна забезпечувати сприяння фізичному розвитку і відпочинку дітей. Архітектурно-планувальне рішення, благоустрій та озеленення певних ділянок навчального закладу повинні максимально відповідати своєму основному призначенню [2,3].

«Стежина здоров'я» – це під'їзна і прогулянкова дорога, яка розташована уздовж будівлі Хортицької академії, служить для проїзду машин до входу у будівлю ХННРА, а також для піших прогулянок, під час яких можна дихати свіжим повітрям та милуватися навколишнім парком. Об'єкт проектування являє собою відкриту однорядну алею, яка має довжину 63 м, а ширину 15 м, загальною площею 945 м². З одного боку вона обмежена відмосткою будівлі академії, з другого – деревно-чагарниковими груповими насадженнями. Видовий склад алеї: один бік – *Platycladus orientalis* (L.) Franco (11 екз), інший бік – *Morus nigra* L. плакуча форма (10 екз.). Ділянка освітлена прямими сонячними променями лише у другій половині дня.

На території, що проектується, центральну частину займає дорожнє покриття (41,5% площі ділянки). За проектом площа під замощенням не змінюється, коригується лише співвідношення між насадженнями:

скорочується площа під деревами і газоном і за рахунок цього зростає розмір території, яка буде зайнята квітами і чагарниками.

Інвентаризація існуючих насаджень показала, що на ділянці окрім алейних посадок з *Platycladus orientalis* та *Morus nigra* зростають: *Betula pendula* Roth (9 екз.), *Laburnum anagyroides* Medik. (1 екз.), *Gleditsia triacanthos* L. (2 екз.), *Acer negundo* L. (1 екз.), *Rosa canina* L. (1 екз.), *Buxus sempervirens* L. (11екз.), *Spiraea* × *vanhouttei* (Briot) Zabel. (1 екз.), *Philadelphus coronarius* L. (1 екз.), *Ligustrum vulgare* L. (1екз.), *Viburnum opulus* L. (1 екз.), троянди чайно-гібридні *Rosa* × *hybrida* Schleich. (95 шт). Всі рослини, окрім *Rosa* × *hybrida* знаходяться у задовільному (10%) та незадовільному (90%) стані. На ділянці проектування тільки рослини *Rosa* × *hybrida* знаходяться у доброму стані і їх пропонується залишити на ділянці.

Квіткові насадження представлені груповими насадженнями *Symphyotrichum novi-belgii* (L.) G. L. Nesom (8 м²), *Hemerocallis lilioasphodelus* L. (12 м²), *Gaillardia* × *grandiflora* Hort. ex Van Houtte (10 м²).

Зелене оформлення території алеї було запроєктовано та реалізовано дуже давно, ще за часів будівництва закладу. Насадження, висаджені на цій території, вже досить дорослі і більшість з них втратила свої декоративні властивості. Зокрема майже усі рослини *Platycladus orientalis* мають деформовані стовбури і скелетні гілки, ніякі заходи формування вже не можуть допомогти, тому їх необхідно видаляти. Більша частина рослин *Morus nigra* втратила прищеплену плакучу верхівку. Таким рослинам вже не можливо повернути плакучу форму, тому вони також підлягають заміні. Всі інші деревні і чагарникові рослини, оскільки вони не вписуються у загальну планувальну композицію, теж рекомендовані до видалення.

Багаторічні квіти знаходяться у незадовільному стані, не квітнуть, вражені борошнистою росою, тому рекомендовано видалити їх.

Замість видалених листяних дерев запроєктовано закладення нової алейної посадки з *Betula pendula* у кількості 26 шт (по 13 з кожного боку). Уздовж пішохідної дороги пропонується закласти дві рабатки: зі східного боку – змінну – з цибулинних рослин (*Tulipa fosteriana* W.Irving, *Narcissus poeticus* L.), що квітнуть навесні і гарноквітучих однорічників (*Petunia* × *atkinsiana* D. Donex W.H. Baxter, *Lobularia maritima* (L.) Desv.), квітучих влітку. З західного боку алеї пропонується залишити у прямокутній рабатці насадження чайно-гібридних троянд, і доповнити їх трояндами, пересадженими з іншого боку алеї. Квітники пропонується оточити по периметру кущами *Buxus sempervirens*, щоб створити охайний зелений бордюр, який підкреслить регулярність композиції.

Рослини, які запропоновано для благоустрою та озеленення, підібрані з урахуванням їх біоекологічних характеристик [4]. Представники цих видів вже ростуть на території парку академії, тому вони мальовниче впишуться в майбутню композицію алеї.

На східній половині ділянки нещодавно було оновлене газонне покриття за «рулонною» технологією, тому воно знаходиться у доброму стані і не потребує заміни. З західного боку газонне покриття під деревами оновленої алеї пропонується оновити також за допомогою готового рулонного газону для отримання швидкого декоративного ефекту.

Для підвищення рівня благоустрою пропонується встановити додатково 2 дерев'яні лави для тривалого відпочинку зі спинками.

Висновки:

1. Проектне рішення реконструкції насаджень «Стежини здоров'я» на території Хортицької національної академії має характерні риси регулярного стилю оформлення садів і парків;

2. Впровадження проектних пропозицій дозволить поліпшити баланс території за рахунок збагачення рівня її озелененості різними типами насаджень (алеїні посадки дерев, бордюрні посадки чагарників, квіткове оформлення однорічними та багаторічними рослинами);

3. Формування насаджень, запропонованих у проекті, поліпшить естетичне сприйняття території в цілому та створить сприятливі умови для прогулянок і відпочинку на запропонованій ділянці парку ХННРА;

4. Загальна вартість реалізації проектних пропозицій складає 46350,00 грн. Але частину робіт можна виконати самостійно, силами студентів академії, це дозволить зберегти 16250,00 грн. У результаті на садівний матеріал, певні роботи і транспортні витрати знадобиться 30100,00 грн, що дає економію 35% коштів.

Список використаних літературних джерел:

1. Левон Ф. М., Кузнецов С. І. Концептуальні аспекти формування міських зелених насаджень у сучасних умовах. Інтродукція рослин. 2006. №4. С.53-57. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/IR_2006_4_8

2. Байрак О.М., Черняк В.М. Наукові принципи оптимізації пришкільних насаджень. Бібліотека Всеукраїнської екологічної ліги. 2009. № 7–8. С. 2–5.

3. Бойко Т.О., Дементьєва О.І. Екологічні основи створення зелених насаджень на територіях загальноосвітніх закладів міста Херсона. Таврійський науковий вісник. 2018. Вип. 100. Т. 1. С. 276–282.

4. Кузнецов С.І., Левон Ф.М., Пушкар В.В. Асортимент дерев, кущів та ліан для озеленення в Україні. Київ, 2013. 256 с.

ІНТРОДУКЦІЯ ТА ОЦІНКА ЕКЗОТИЧНИХ СОРТІВ ГЛАДІОЛУСА (*GLADIOLUS L.*)

ЯСІНСЬКА С.В., здобувач вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня

БАЛАБАК А.Ф., доктор сільськогосподарських наук, професор
Уманський національний університет садівництва

Гладіолус (*Gladiolus L.*) є трав'янистою рослиною, яка є однією з найбільш популярних і культивованих у світі економічно корисних рослин як в Україні, так і за кордоном. Гладіолус віддає перевагу прохолодним і сухим умовам, температура відіграє головну роль у його зростанні та під час цвітіння. Зазвичай, вирощується у відкритому ґрунті у польових умовах. Сорти гладіолусів різняться пишним суцвіттям в повній палітрі кольорів, різноманітністю відтінків, варіацією кількості квіток, розташування квіток, довжини колоса, життєдіяльності після зрізування та адаптованість до різних умов. Вирощування гладіолусів набуло популярності завдяки легкості у вирощуванні та економічній ефективності. Тому вирощування гладіолусів на наукових засадах надзвичайно необхідне для отримання якісного цвітіння.

Метою дослідження є господарсько-біологічна оцінка інтродукції та репродукції гладіолусу, вивчення особливостей їх росту для виявлення перспективних сортів та вирощування садивного матеріалу для впровадження в зелене будівництво Правобережного Лісостепу України.

Для виконання мети дослідження були відібрані сорти вітчизняної та закордонної селекції для сортовивчення гладіолусів 21 сорту: гладіолусу (*Gladiolus L.*), а саме Прага (Prague), Маліка (Malika), Пеінтед Фрізл (Painted Frizzle), Перпл Флора (Purple Flora), Юлія (Yuliya), Блу Фрост (Blue Frost), Крем Перфекшн (Cream Perfection), Прісцилла (Priscilla), Фар Вест (Far West), Пісня Сирени (Pesnya Sireny), Хайден Треже (Hidden Treasure), Норі (Nori),